

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ТЮРКСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Курсова робота з тюркської філології:

СТРУКТУРНО–ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ
МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У ТУРЕЦЬКІЙ МОВІ

Студентки групи Птур 14–20

факультету східної і слов'янської філології

денної форми навчання

Освітньої програми

Турецька мова і література та переклад,

друга східна мова, західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.068 Східні мови та
літератури (переклад включно),

перша – турецька

Ярової Лізи Віталіївни

Науковий керівник:

доц. Сіленко Наталія Василівна

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНО–ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРЕЦЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	6
1.1. Дослідження поняття “термінознавство”, “термінологія” та “термін” в мовознавстві	6
1.2. Медична термінологія в турецькій мові	9
Висновки до Розділу 1	13
РОЗДІЛ II. СТРУКТУРНО–ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	15
2.1. Структурні особливості турецької медичної термінології	15
2.2. Функціональні особливості турецької медичної термінології	21
Висновок до Розділу 2	24
ВИСНОВКИ	27
ÖZET	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	31

ВСТУП

Медична термінологія в турецькій мові має дуже швидкий розвиток та багату функціональність. Турецька мова збагачується все новими і новими термінами медичної галузі. Ця мова базується на стандартизованих міжнародно–визнаних термінах, аббревіатурах і символах.

Медична термінологія має важливе значення для ефективної комунікації між медичними працівниками, оскільки вона дозволяє чітко та точно повідомляти про захворювання, лікування та процедури. Розуміння медичної термінології має вирішальне значення для всіх, хто працює в галузі охорони здоров'я, включаючи лікарів, медсестер, фармацевтів. Ця мова часто походить від латинської, грецької та арабської мов і має складну технічну структуру, яка вимагає точного розуміння та використання.

Переклад в медичній галузі потребує найбільшої точності, бо медицина не терпить довільного перекладу, так, як це може в кращому випадку понести матеріальні збитки, а в найгіршому – коштувати людського життя. Для перекладу в медичній галузі потрібно досконало володіти медичною термінологією, яка постійно поповнюється за рахунок створення нових лікувальних препаратів, медичного обладнання, нових хвороб, які в даний час є дуже актуальною темою у всьому світі.

Актуальність даної роботи визначається, з одного боку, роллю медичної лексики у збагаченні словникового складу мови, а з іншого – необхідністю аналізу різноманітних процесів і явищ у лексиці турецької мови та особливостей її функціонування. Актуальність цієї роботи зумовлена також необхідністю застосування комплексного підходу до вивчення турецької медичної термінології.

Основна мета роботи полягає у виявленні структурно–функціональних особливостей медичної термінології турецької мови.

Визначена мета передбачає виконання таких завдань:

- визначити теоретичні засади вивчення турецької медичної термінології;
- схарактеризувати поняття “термін”, “термінологія”, “термінознавство”;
- охарактеризувати історію розвитку медичної термінології;
- дослідити способи словотворення медичних термінів;
- проаналізувати структурні особливості турецької медичної термінології ;
- розглянути функціональні особливості турецької медичної термінології.

Об’єктом дослідження є медична термінологія турецької мови.

Предметом дослідження є структурні та функціональні особливості медичної термінології турецької мови.

Матеріалами дослідження слугували термінологічні джерела – сучасні словники з турецької мови, такі як: “Türkçe Tıp Terimleri Sözlüğü”, “Tıp Dili Kurulu Kılavuzu”, “Turkish Medical Dictionary”, “Temel Tıbbi Terimler Sözlüğü”.

Методами дослідження нашого дослідження були суцільно–вибірковий аналіз та метод статистичного аналізу.

Теоретична цінність роботи полягає у вирішенні питань з вивчення особливостей перекладу медичних текстів турецької мови. Методи перекладу медичних текстів є важливою та дуже прискіпливою складовою частиною перекладознавства та потребують глибокого аналізу.

Практичне значення роботи полягає у тому, що її результати можуть бути використані в навчальному процесі під час викладання дисциплін з лексикології, практичного курсу сучасної турецької мови, теорії і практики перекладу, термінознавства, на практичних заняттях, як на факультетах мовної спеціалізації, так і в навчальних закладах. Матеріали роботи можуть бути використані в методичних розробках та в навчальних посібниках для студентів

філологічних факультетів та факультетів перекладу, в написанні курсових, бакалаврських і магістерських робіт та на практичних заняттях з турецької мови.

Дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновку, анотації іноземною мовою та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНО–ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРЕЦЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

1.1. Дослідження поняття “термінознавство”, “термінологія” та “термін” в мовознавстві

Термінознавство — це наука про терміни. На жаль, сучасні термінологічні словники цього слова не фіксують, хоч воно з'явилося у 60–х роках ХХ ст. Натомість у цьому значенні часто вживається слово «термінологія», що відповідає принципів системності і однотипності лінгвістичних понять. Правомірність позначати однією назвою кілька понять на зразок морфологія, фразеологія відстоює професор І. Ковалик. Зважаючи на те, що термінологія узвичаєна як назва системи термінів, вводимо у постійне вживання назву термінознавство. Це дає змогу уникнути зайвої полісемії. Отже, термінознавство — це наука, яка займається загальнотеоретичними питаннями терміна, термінології, номенклатури (Панько Т.І., Українське термінознавство, 1994, с. 111).

Термінологія – сукупність спеціальних найменувань різних галузей науки й техніки, що вживаються в сфері професійного спілкування (Литвиненко Н.П., 2008, с. 5).

Термінологія є частиною прикладної лінгвістики, науки, яка включає роботу зі спеціальної лексикографії, спеціального перекладу, технічного письма та навчання мови (Picht H., с. 17).

Л. О. Симоненко, в своїх працях наголошує на тому, що “...сукупність спеціальних найменувань різних галузей науки, техніки та мистецтва, які вживаються у сфері професійного спілкування та втілюють результати теоретико–пізнавальної діяльності людини, становлять термінологію” (Симоненко Л.О., 2001, с. 3).

Т. А. Журавльова стверджує, що термінологія – це підсистема лексики літературної мови, яка своєю чергою:

- 1) співвіднесена зі спеціальною професійною діяльністю;
- 2) визначає номінацію професійних предметів, ознак, дій, явищ;
- 3) визначає формування й функціонування виробничо–технічного, наукового, а також соціально–управлінського стилів (Журавльова Т. А., 1998, с. 21).

Згадуючи термінологію, дослідники мають на увазі:

- 1) науку про терміни (в цьому сенсі все популярнішим стає поняття “термінознавство”);
- 2) фахову лексику в складі певної мови (ми говоримо, наприклад, “термінологія української мови”, “німецька термінологія” тощо);
- 3) спеціальну лексику, що обслуговує певну галузь науки чи техніки (скажімо, “термінологія обчислювальної техніки”, “лінгвістична термінологія” тощо) (Місник Н.В., 2002, с. 12).

Термінологія – це спосіб поповнення загальноживаного словникового запасу та лексичних одиниць мови, тому термін не можна розглядати, окремо від мови, незважаючи на те, що він має окремі властивості та ознаки.

Термін — це слово або сполучення слів, які служать точним позначенням поняття якоїсь специфічної галузі науки, техніки, мистецтва, суспільного життя (Кочерган М.П., 2014, с. 48).

Перш за все, лінгвістика розрізняє терміни, як спеціальні слова та фрази. На відміну від звичайних слів або вільних фраз, терміни розрізняють відповідно до їхньої семантичної та граматичної структури. Сукупність термінів, що міцно утвердилися в певній науці, утворює термінологію цієї науки. Терміни завжди мають бути чітко визначені, тобто кожному терміну слід приписувати лише одне значення.

Терміни можуть означати прості властивості об’єкта (наприклад, колір, звук, запах) або складні групи.

Терміни характеризуються такими ознаками:

- 1) системністю (кожен термін належить до якоїсь терміносистеми і своє значення отримує саме в цій системі);

- 2) наявністю дефініції (термін не тлумачать, а визначають);
- 3) тенденцією до моносемантичності (в межах свого термінологічного поля, тобто в межах певної науки, термін повинен мати тільки одне значення);
- 4) відсутністю експресії;
- 5) стилістичною нейтральністю (Кочерган М.П., 2014, с. 220).

З досліджень українських і зарубіжних учених (О. В. Суперанської, Л. О. Симоненко, Т. І. Панько та ін.) відомо, що появі наукової термінології передуює період стихійного термінотворення, коли в окремих мовах накопичується достатня кількість тематично об'єднаних слів для позначення системи спеціальних понять.

Загальним теоретичним питанням термінології, дослідженню окремих галузевих терміносистем присвячено праці українських науковців таких як: Т. І. Панько, Л. О. Симоненко, М. П. Годованої, Л. В. Іващенко, Л. В. Туровської, Г. В. Чорновол, І. А. Ярошевич, Л. А. Халіновської, Н. Л. Краснопольської та інших. Особливості деривації термінів проаналізовано в дослідженнях К. Г. Городенської, Ф. О. Нікітіної, Л. О. Симоненко, А. С. Д'якова, Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловської, Л. П. Кислюк та інших (Томіленко Л. М., 2015, с. 10).

Дослідники термінології А. В. Крижанівська, Л. О. Симоненко, Т. І. Панько у своїх працях зазначали, що термін – це мовна одиниця, яка використовується для вираження понять у науці, техніці та інших професійних галузях. Когнітивні та інформаційні функції, пов'язані з фіксацією та збереженням накопичених людиною знань.

Підсумовуючи, можемо сказати, що визначення понять термінознавство, термін та термінологія в кожного вченого є різними, але мають один сенс. Тому надалі в нашому дослідженні ми будемо використовувати визначення терміна таке: “Термін — це слово або сполучення слів, які служать точним позначенням поняття якоїсь специфічної галузі науки, техніки, мистецтва, суспільного життя”. Загалом, найвідомішими дослідниками термінології, термінознавства є: Т. І. Панько, Л. О. Симоненко, Л. М. Томіленко.

1.2. Медична термінологія в турецькій мові

Термінологія – найбільш динамічна частина лексико–семантичної системи, яка швидко реагує на зміни, що відбуваються в навколишній дійсності.

Медична термінологія – це макротерміносистема, яка включає в себе поняття хвороб та їх лікування, процеси, що відбуваються в організмі людини, медичне обладнання, ліки та їх інструкції, тощо. Медична термінологія поділяється на окремі підсистеми медичної галузі, а саме: клінічна, кардіологічна, фармацевтична, дерматологічна, судово–медична та інша термінологія. На думку Н. В. Місника, клінічна термінологія становить основу загальномедичної термінології і разом з іншими двома базовими термінологічними підсистемами медицини (анатомічною та фармацевтичною), відбиває складну систему медичних понять (Місник Н.В., 2002 , с. 6).

Медичну лексику вважають однією з найдавніших фахових термінологій. Вона формувалась на власній мовній системі, засвоюючи все те, що на час її творення виробила світова цивілізація (Ханіткевич Я., 2009).

Медична термінологія перегукується з мовою древніх греків. В епоху Відродження перші анатоми використали латинські слова для опису своїх відкриттів у людському тілі. Перші медичні праці відносяться до робіт Гіппократа, який жив у IV–V століттях до н.е.

Перші положення про терміни анатомічної медицини були зроблені в Швейцарії в 1895 році. Згодом терміни з анатомії були спрощені на зборах, що проводилися в різних країнах і отримали назву BNA (Basel Nomina Anatomica). Більше 30 000 термінів було скорочено приблизно до 4500 на основі латині. Метою термінології є створення спільної мови, яка використовується, пишеться, читається та розуміється всіма однаково.

Терміни, створені в галузі охорони здоров'я, полегшують спілкування. Те, що можна описати великим текстом, може бути визначене одним терміном. Це дуже цінно для розуміння між собою медичних працівників. Довгі описи

ведуть до марнування часу. Хоча медична термінологія може бути складною, вона стає зрозумілою з допомогою методу термінологічного аналізу.

Термінологія та терміни є невід'ємною частиною у сфері професійного спілкування. В даному випадку, в медичній сфері. Основне те, що саме медична термінологія полегшує спілкування парцівників цієї сфери.

Найдавнішими дослідниками термінології були античні філософи. Вони також вважали, що термінологія використовується як засіб виявлення нових знань.

Медичні терміни, що відносяться до професійної лексики, з давніх–давен привертали увагу багатьох вітчизняних і зарубіжних лінгвістів таких як: С.З. Булик–Верхола, Г.О. Германович, Н.О. Гімер, М.В. Дмитрук, К.А. Дубенко, І.В. Корнейко, З.Я. Куньч, Г.О. Морозова, Н.В. Місник, О. Б. Петрова, Р. Ю. Перхач, Р. І. Стецюк, А. Шаблій та інших.

З турецьких вчених та професорів медичну термінологію досліджували Г.Яшаргіль, Ф. Келештимур, М. Дегертекін та інші.

Бурхливе відродження турецької літературної мови, викликане національно–визвольним рухом, призвело до використання її як державної мови. Суттєвий вплив на формування сучасної літературної мови загалом і терміносистем зокрема мала політика мовного планування, започаткована М. К. Ататюрком та Турецьким Лінгвістичним Товариством (ТЛТ) (Türk Dil Kurumu) у XX столітті (Місник Н.В., 2002, с. 389).

Медична освіта в Туреччині велася французькою мовою протягом 31 року, і до 1929 року в медичній термінології домінували арабські, перські та французькі слова. Після алфавітної революції був прийнятий турецький алфавіт на основі латинського алфавіту, і особливо латинські та грецькі терміни активно використовувалися в турецькій мові. В останні роки використання англійської мови в турецькій медичній термінології привернуло увагу, оскільки мовою науки є переважно англійська. У сучасний час, коли науково–технічний розвиток йде швидкими темпами, в турецьку мову увійшло багато англійських термінів. Це створює плутанину з використанням кожного нового терміна. Для

вирішення цих питань надзвичайно важливо використовувати загальноприйняту та стандартну термінологію.

Сучасна турецька медична термінологія – надзвичайно широка і складна система термінів. У ній налічується декілька сотень тисяч слів та словосполучень. Специфіка медичної термінології полягає у багатовіковому застосуванні латинської мови та термінів у професійній діяльності, не тільки медичних фахівців, але й науковців всіх галузей знань (Беспалова О.Я., 2021, с. 4).

Більшість турецьких медичних термінів походять від латинської та грецької мов. Анатомія була першою галуззю медичної науки, яка ввела свій термін. Назва “*Nomina Anatomica*” використовується для анатомічних термінів, “*Nomina Embryologica*” для ембріологічних термінів і “*Nomina Histologica*” для гістологічних термінів. Спільна наукова мова необхідна для того, щоб йти в ногу з науковими розробками та прогресом. І ця спільна мова відіграє ключову роль. Ця наукова мова дуже ефективна для спілкування. Оскільки медедики говорять однією мовою, культурні та мовні відмінності зникають і гарантовано служать одній меті.

Медичні терміни формувалися поступово і їх першу появу можна побачити в давньоєгипетській мові. Пізніше використовувалися грецькі слова, особливо між V і III століттями до нашої ери, більшість медичних термінів грецького походження. З розвитком Римської імперії загально визнано, що вся медична термінологія перейшла на латинь. Але не всі терміни мають латинський еквівалент, деякі продовжували використовуватись грецькою мовою, інші змінені відповідно до граматичних правил і перекладені латинською мовою. Зараз латинь визнана науковою мовою. Найважливішою причиною цього є те, що латинська мова має дуже багатий потенціал для створення нових понять і термінів. Мови, на які вплинула латинь, включають французьку, англійську, іспанську, німецьку та португальську. На турецьку мову вплинули латинські слова. Тисячі слів мають латинське походження та використовуються в турецькій мові.

Внесок деяких вчених–медиків дуже важливий у розвиток медичної термінології. Багато медичних термінів, які використовуються сьогодні, походять з часів Гіппократа (такі як: *peritoneum*– череву, *bronchus*–бронхи), а слова *pancreas*–підшлункова залоза та *aorta*–аорта, введені іншим ученим того ж часу, наприклад підшлункова залоза та аорта, збереглися до наших днів. Знаменитий лікар і мислитель Гален, народжений у Бергамо (сучасна Італія), також користувався грецькою мовою. Термінологія, яка розроблена Галеном – відомим вченим анатомії, пов’язана з основами анатомії, досі використовується.

Медичні терміни також мають унікальні властивості, які відокремлюють їх від інших мовних одиниць і дозволяють поділити їх на певні групи. Можна виділити різні типи понять термінів, оскільки їх існує декілька.

За сферою використання розрізняють:

- Універсальні (властивості схожих сфер);
- Унікальні (вживані для однієї сфери);

Розглядаючи турецьку мову, як тему дослідження, основні терміноблоки можна розглядати, як універсальні та унікальні терміни.

Універсальні терміни описують загальні категорії, які існують у всіх мовах світу (приказка, легенда, речення, підмет, тощо).

Прикладом універсального терміну у турецькій мові може бути “*datum*” в перекладі на українську “*дата*”. Цей універсальний термін є звичайним явищем у всіх мовах. До універсальних термінів належать загальнонаукові терміни (теорія, аналіз, синтез, тощо).

Терміни, характерні для однієї сфери діяльності називаються унікальними. Як лінгвістичні терміни вони позначають граматичне явище, характерне для певної мови або групи мов.

Прикладом універсального терміна в турецькій мові є “*şimdiki zaman*” – в перекладі “*теперішній час*”.

Отже, турецька медична термінологія – це дуже складна та важлива система і вона має бути досконалою, адже через маленьку помилку в перекладі

чи поясненні, може постраждати невинне життя. Багато турецьких медичних термінів, які використовуються сьогодні, походять з часів Гіппократа та Галена. Першими дослідниками медичної термінології були античні філософи.

Медична термінологія вивчалась багатьма вітчизняними та зарубіжними лінгвістами, а також турецькими вченими та професорами. Медичні терміни мають унікальні властивості, що дозволяють їх розподілити на універсальні та унікальні терміни. Універсальні терміни відображають загальні категорії, які існують у всіх мовах світу, а унікальні – терміни, характерні для однієї сфери діяльності.

Висновки до Розділу 1

Нами було досліджено такі поняття, як “термінознавство” “термін” , “термінологія” та “медична термінологія” в мовознавстві, що запропоновані різними науковцями.

З'ясували , що термінологія – це сукупність спеціальних найменувань різних галузей науки й техніки, що вживаються в сфері професійного спілкування.

Поняття “термін” не має конкретного та єдиного визначення. Безліч науковців до нині сперечаються яке визначення є правильним. Тож, для практичної роботи над термінологічними одиницями ми будемо послуговуватися єдиним визначенням терміна. Спираючись на визначення фахівців, можемо запропонувати таке пояснення: Термін — це слово або сполучення слів, які служать точним позначенням поняття якоїсь специфічної галузі науки, техніки, мистецтва, суспільного життя

Також ми визначили, що медична термінологія перегукується з давніми греками та те, що саме ці терміни допомагають допомагають медичним працівникам розумітись між собою та швидко давати характеристику захворювання, лише використовуючи термінологію своєї сфери. Завдяки

термінологічному аналізу, який ми будемо розглядати в наступних розділах, термінологія цього виду стає зрозумілішою.

Ми визначили які з зарубіжних та вітчизняних науковців досліджували медичну термінологію, а саме: : С.З. Булик–Верхола, Г.О. Германович, Н.О. Гімер, М.В. Дмитрук, К.А. Дубенко, І.В. Корнейко, З.Я. Куньч, Г.О. Морозова, Н.В. Місник, О. Б. Петрова, Р. Ю. Перхач, Р. І. Стецюк, А. Шаблі.

З турецьких вчених та професорів медичну термінологію досліджували Г.Яшаргіль, Ф. Келештимур, М. Дегертекін та інші.

Суттєвий вплив на формування сучасної літературної мови загалом і терміносистем зокрема мала політика мовного планування, започаткована М. К. Ататюрком та Турецьким Лінгвістичним Товариством (ТЛТ) (Türk Dil Kurumu) у ХХ столітті.

Сучасна медична термінологія турецької мови є надзвичайно розгалуженою і складною терміносистемою. Вона містить сотні тисяч слів і фраз. Також ми виявили, що більшість медичних термінів походять від латинської та грецької мови. Латинська мова визнана науковою мовою завдяки своєму багатому потенціалу для створення нових понять та термінів, що пояснює використання латинських термінів у турецькій медичній термінології. Саме анатомія була першою галуззю медичної науки, яка ввела свою термінологію.

Але слід не забувати, що внесок деяких учених–медиків був дуже важливим для розвитку турецької медичної термінології. Бо багато медичних термінів, походять з часів Гіппократа, а інші взагалі розроблені анатомом Галеном, використовуються і сьогодні.

РОЗДІЛ II. СТРУКТУРНО–ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

2.1. Структурні особливості турецької медичної термінології

Термінологія – це не хаотична множина слів, а організована на логічному й мовному рівні система спеціальних назв (Д’яков А. С., 2000, с. 11).

Кожен досліджуваний термін доцільно проаналізувати і з точки зору його структури. У науці структура розуміється, як набір частин або форм, які взаємодіють і знаходяться в певному порядку, необхідні для виконання певної функції. Згідно з іншим визначенням структури, в науці розуміють це поняття, як множину частин або форм, які перебувають у взаємодії та специфічному порядку, необхідному для реалізації певних функцій (Білодід І. К., 1970–1980, с. 789). У термінології, як відомо, під поняттям концептуальна структура розуміється зовнішня структура, зумовлена типом словотворення термінологічні одиниці. Виходячи з того, що словниковий склад термінів загалом підпорядковується тим самим законам і закономірностям, що й словниковий склад у цілому. Для аналізу структурних особливостей концептів хочемо застосувати правила словотворення із загальнолітературної лексики. Враховуючи різноманітні класифікації типів структуроутворюючих термінів, запропоновані термінологами (Д’яков А. С., 2000, с. 14).

Відповідно до структурних критеріїв медичної термінології турецької мови можна розділити на одноосновні терміни (які можуть мати похідну або та ж непохідну основу), і складні слова, словосполучення (які поділяються на дво–, три– та більш компонентні).

Однокомпонентні терміни бувають, такі як : *kesi – розпіз; aritmi – аритмія; cerrah – хірург*, тощо. Терміни такої структури мають лише одну основу. Зазвичай такі термін є загальноновживаними в медичній сфері.

Для позначення основних понять використовуються однокомпонентні терміноодиниці (або термінослава). Зазвичай вони вживаються частіше, ніж багатоконпонентні терміни.

Серед медичних термінів турецької мови переважають багатоконпонентні терміни, за своєю структурною особливістю.

Компоненти словосполучень знаходяться у атрибутивному зв'язку, коли один з компонентів дає визначення іншому, наприклад: *miyokardiyal enfarktüs* – інфаркт міокарда; *kalp krizi* – серцевий напад; *ameliyat masası* – операційний стіл; *diş doktoru* – стоматолог; *sağlıklı beslenme* – здорове харчування.

Терміни, які ми щойно розглянули є двокомпонентними, тобто словосполучення складеться з двох частин.

Ми можемо виділити такі терміни за структурними особливостями такі як:

Однокомпонентні: *ülser* – виразка; *gastrit* – гастрит; *kolonoskopi* – колоноскопія; *anestezi* – наркоз; *diyabet* – діабет; *insülin* – інсулін; *hipotiroidizm* – гіпотиреоз; *çürükler* – карієс; *diş* – зуб; *serviks* – шийка матки; *endometrioz* – ендометріоз.

Двокомпонентні: *diş taşı* – зубний камінь; *bilgelik dişine* – зуб мудрості; *dolgu uartak* – пломбування; *plastik cerrah* – пластичний хірург; *doku diseksiyonu* – розсічення тканин; *ameliyat etmek* – оперувати; *kalp yetmezliği* – серцева недостатність; *damar tıkanıklığı* – атеросклероз; *adrenal bez* – надниркова залоза; *nabız oksimetresi* – пульсоксиметрія; *gibirincil tambolar* – гіпервітаміноз; *kilo vermek* – худнути.

Трикомпонентні: *spesifik konuşma bozukluğu* – специфічний розлад мови; *yeri doldurulamaz yetek* – незамінні харчові речовини; *soluk borusu entübasyonu* – інтубація трахеї; *genel cerrahi bölümü* – хірургічне відділення; *koroner arter hastalığı* – хвороба коронарних артерій; *kimyasal ilaç tedavisi* – хімічно-медикаментозна терапія; *kan basıncı monitörü* – моніторинг кров'яного тиску; *endoskopik retrograd kolanjiyopankreatografi* – ендоскопічна ретроградна холангіопанкреатографія; *nöromusküler bozuklukları tedavisi* –

лікування нейромускулярних порушень; *onkolojik radyoterapi planlamasi* – планування онкологічної радіотерапії; *perinatolojik değerlendirme testleri* – перинатологічні оціночні тести.

Чотьохкомпонентні: *kulak burun boğaz hastalıkları* – оториноларингологія; *ileri yaş psikiyatrik hastalıklar* – психічні хвороби у похилому віці; *manyetik rezonans görüntüleme teknolojisi* – технологія магнітно-резонансної томографії; *solunum fonksiyon testi sonuçları* – результати функціональних тестів дихання; *tıbbi genetik danışmanlık hizmetleri* – послуги медико-генетичного консультування.

П'ятикомпонентні: *deri altı yağ dokusu transplantasyonu* – трансплантація підшкірної жирової тканини; *kan şekerini kontrol altında tutmak* – контролювати рівень цукру в крові.

Ми проаналізували 40 медичних термінів. За нашими підрахунками однокомпонентних термінів 27,5%, двокомпонентних 30%, трикомпонентних 27,5 %, чотирьохкомпонентних 12,5%, та п'ятикомпонентних термінів 5%. Таким чином, розглянувши 40 медичних термінів турецької мови, ми визначили, що однокомпонентні, двокомпонентні та трикомпонентні терміни є найвживанішими та зустрічаються частіше. А от чотирьохкомпонентні та п'ятикомпонентні терміни є рідкісними. Вони вживаються не так часто та термінів таких підвидів найменше. Тож найбільш вживаними термінами в системі турецької мови є багатоконпонентні медичні терміни, тобто які складаються більше ніж з одного слова.

Також існує класифікація термінів турецької мови за способами творення.

У турецькій мові можна виділити такі способи утворення термінів: афіксація, ізафет, аббревіація.

Найпоширенішим способом термінотворення в турецькій мові є – афіксація.

Афікс – закінчення, яке додається до кореня (основи) слова з метою творення нового слова (словотворчий афікс) або творення нової граматичної форми (словозмінний, або граматичний афікс). Афікс є основним будівельним

елементом турецької мови, як й усіх інших аглютинативних мов. Афікс завжди має лише одне значення. Афіксація, тобто додавання афікса до слова – основний спосіб словотвору й словозміни в турецькій мові. Відповідно, що у турецькій мові дуже багато афіксів (множини, присвійності, присудковості, відмінків, часів, дієслівних станів і способів тощо) й вивчення морфології фактично зводиться до запам'ятовування афіксів, їхніх значень і місця у слові. Тобто афікс використовується лише у вітчизняній тюркологічній традиції. У загальному мовознавстві термін афікс має узагальнююче значення і використовується як видове поняття стосовно будь-яких будівельних елементів мови: суфіксів, префіксів, закінчень, інфіксів тощо. У класичному розумінні турецький афікс – це закінчення (Сорокін С. В., 2018 , с. 9).

Турецькі медичні терміни можуть утворюватись завдяки різним афіксам. Одними з таких афіксів можемо зазначити: *-ta*; *-ik*; *-lik*; *-li* ;

Розглянемо, як утворюються турецькі медичні терміни за допомогою цих афіксів:

1) *-ta*

- *kanata* – кровотеча утворено від іменника *kan* – кров;
- *iltihaplıta* – протизапальний засіб утворений від іменника *iltihap* – запалення;
- *mikroplumta* – антибіотик утворено від іменника *mikrop* – мікроб;
- *romatizmalta* – засіб для лікування ревматизму утворено від іменника *romatizma* – ревматизм;
- *anemikta* – препарат для лікування анемії утворено від іменника *anemi* – анемія;
- *idrar yolu enfeksiyonıta* – антибіотик для лікування інфекції сечового утворено від іменника *idrar yolu enfeksiyonu* – інфекція сечового шляху;
- *sinirsel hastalıkta* – засіб для лікування захворювань нервової системи утворено від іменника *sinirsel hastalık* – захворювання нервової системи;

2) *-ik*

- *alerjik* – алергічний утворено від іменника *alerji* – алергія;
- *çıkık* – вивих утворено від дієслова *çıkmak* – виходити;

3) *-lik*

- *darlık* – недостатність утворено від прикметника *dar* – вузький;
- *damlalık* – крапельниця утворено від іменника *damla* – крапля;
- *eczacılık* – фармакологія утворено від іменника *ecza* – аптекарські товари, ліки;

- *gebelik* – вагітність утворено від іменника *gebe* – вагітна.

4) *-li*

- *emzikli* – грудний утворено від іменника *emzik* – сосок;

Досліджуючи афіксацію турецької медичної термінології, ми розглянули 14 термінів, які утворювались за допомогою чотирьох різних афіксів. З нашого дослідження можемо зробити висновок, що більшість турецьких медичних термінів утворені за допомогою афікса *-lik* та *-ma*. Також, можемо побачити, що велика кількість термінів, утворених за допомогою афікса *-ma* утворюють терміни для позначення засобів для лікування.

Ізафет – основний тип турецького словосполучення. Являє собою поєднання двох (чи більше) іменників, перший з яких (підпорядкований) є означенням до другого (головного) (Сорокін С. В., 2018, с. 13).

Розглянемо як утворюються турецькі медичні терміни за допомогою ізафету:

- *şeker hastalığı* – діабет утворено за допомогою поєднання *şeker* – цукор та *hastalık* – хвороба ;
- *kalp krizi* – серцевий напад, утворено за допомогою поєднання *kalp* – серце та *kriz* – напад ;
- *akciğer kanseri* – рак легенів, утворено за допомогою поєднання *akciğer* – легені та *kanser* – рак ;
- *beyin tümörü* – головний мозок, утворено за допомогою поєднання *beyin* – мозок та *tümör* – пухлина ;

- *kan şekeri* – рівень цукру в крові, утворено за допомогою поєднання *kan* – кров та *şekeri* – цукор ;
- *göğüs kanseri* – рак грудей, утворено за допомогою поєднання *göğüs* – груди та *kanser* – рак ;
- *kan basıncı* – кров'яний тиск, утворено за допомогою поєднання *kan* – кров та *basıncı* – тиск ;
- *böbrek taşı* – нирковий камінь, утворено за допомогою поєднання *böbrek* – нирка та *taşı* – камінь ;
- *genel cerrahi bölümü* – хірургічне відділення утворено за допомогою поєднання *genel* – загальний , *cerrahi* – хірургічний та *bölüm* – відділення ;
- *ameliyat masası* – операційний стіл утворено за допомогою поєднання *ameliyat* – операція та *masa* – стіл ;
- *diş hastalıkları bölümü* – стоматологічне відділення утворено за допомогою поєднання *diş* – зуб , *hastalıklar* – хвороби та *bölüm* – відділення ;
- *travmatoloji merkezi* – травматологічний пункт утворено за допомогою поєднання *travmatoloji* – травматологія та *merkez* – центр .

Дослідивши 12 термінів турецької медичної термінології утворених за допомогою ізафету, ми можемо сказати, що частіше за все ізафет використовується для утворення термінів на позначення медичних відділень.

Абревіація – спосіб словотворення, за допомогою якого нові слова утворюються поєднанням частин кількох твірних основ; утворення похідних одним із різновидів скорочення твірних слів (Вакарюк Л. О., 2007, с. 20).

У турецькій медичній термінології абревіації використовуються досить часто, особливо для позначення найбільш поширених та вживаних медичних термінів. Наприклад:

TSH: Tiroid uyarıcı hormon (*тиреотропний гормон*)

KBB: Kulak, Burun, Boğaz (*вухо, горло та ніс*)

İK: İnme Krizi (*інсульт*)

BT: Bilgisayarlı Tomografi (*комп'ютерна томографія*)

MRI: Manyetik Rezonans Görüntüleme (магнітно–резонансна томографія)

EKG: Elektrokardiyografi (електрокардіографія)

KVC: Kalp ve Damar Hastalıkları (серцево–судинні захворювання)

PKO: Göğüs Hastalıkları ve Alerji (пульмонологія та алергологія)

CBC: Tam kan sayımı (загальний аналіз крові)

CRP: C–reaktif protein (C–реактивний білок)

Тож ми проаналізували багатокomпонентні терміни та виділили, які є найпоширенішими. А саме однокомпонентні, двокomпонентні та трикомпонентні. А от чотирьохкомпонентні та п'ятикомпонентні терміни є рідкісними.

Досліджуючи такі способи творення, медичної термінології в турецькій мові, як: афіксацію, ізафет та абрєвіацію, ми можемо зробити висновок, що кожен з цих способів термінотворення є поширеним. Зазначим ще, що, не марно турецьку мову вчені відносять до аглютинативних мов, тобто до тих мов, в яких граматичні значення виражаються особливими афіксами – приклеяками, це ми дослідили під час афіксації та ізафету.

2.2. Функціональні особливості турецької медичної термінології

Враховуючи те, що терміни мають лексичну основу загальноживаної мови, перераховуємо наступні функції слів: репрезентативну, сигніфікативну, комунікативну та прагматичну. Далі ми зосередимося на репрезентативній функції термінів.

Репрезентативна, або номінативна функція, полягає в тому, що вона вказує на спеціальні поняття, які відносяться до конкретної сфери людської діяльності, такої як наука, техніка, виробництво та інші. Кожна з цих сфер має свою власну термінологію. Зазвичай термінологічна лексика може бути розділена на кілька категорій: суспільно–політичну, науково–технічну, природничу, адміністративно–ділову, медичну, тощо.

У турецькій медичній термінології також можна виділити підвиди термінів в залежності від їхнього застосування.

1. Кардіологія (kardiyoloji):

elektrokardiyogram – ЕКГ;

aritmi – аритмія;

hipertansiyon – гіпертензія;

kardiyak arrest – зупинка серця.

2. Хірургія (cerrahlık):

cerrah – хірург;

ameliyat – операція;

ameliyat odası – операційна;

kesi – розріз;

dikiş – пришивання.

3. Стоматологія (dişçilik):

diş çıkarma – видалення зубів;

sabıkası – прикус;

diş macunu – зубна паста;

diş tozu – зубний порошок.

4. Ендокринологія (endokrinoloji):

tiroid – щитоподібна залоза;

hipertiroidizm – гіпертиреоз;

tiroid kanseri – рак щитоподібної залози;

tiroid hormonu – щитовидний гормон.

5. Анестезіологія (anesteziyoloji):

anestezist, parkozcu – анестезіолог;

bayılmak – анестезувати;

endüstriyel uyandırma – інтранаркозное пробудження;

yerel anestezi – місцева анестезія;

kumaş perimetrisi – тканинна оксиметрія.

6. Гастроентерологія (gastroenteroloji):

gastroskopi – гастроскопія;

reflü – рефлюкс;

kolesistit – холецистит;

pankreatit – панкреатит;

ishal – діарея;

pankreas – підшлункова залоза.

7. Дієтологія (*diyet uzmanlığı*):

yemek modu – режим харчування;

kalori – калорії;

diyetisyen – дієтолог;

içme modu – питний режим;

besin değeri – харчова цінність.

8. Педіатрія (*pediatri*):

ürtiker – кропив'янка;

kızamıkçık – краснуха;

raşitizm benzeri hastalıklar – рахітоподібні захворювання;

ölü doğum – мертвонароджуваність;

pediatrik psikoloji – психологія педіатрії.

9. Гінекологія (*Jinekoloji*):

menopoz – менопауза;

gebelik – вагітність;

kadın doğum – акушерство та гінекологія (буквально "жіноче народження");

tatografi – маммографія;

adet – менструація.

Сигніфікативна чи семасіологічна функція – здатність виражати відмінні риси, змістовне поняття про певний клас предметів. Ця функція, є найвагомішою рисою–відмінністю терміна від слова. Лише термін може брати участь у формуванні дефініцій та, більш того, замінювати собою дефініцію та навпаки (Щерба Д., с. 3)

Комунікативна функція існує для передачі між суб'єктами певної змістовної інформації за допомогою слів із встановленням зворотного зв'язку (Щерба Д., с. 4).

А от прагматичну функцію розглядають лише як вторинну по відношенню до головної функції – комунікативної. Зазначають, що прагматична функція найбільш проявляється лише у політичних термінах (Щерба Д., с. 6).

Отже, основними функціональними особливостями турецької медичної термінології є: репрезентативна, сигніфікативна, комунікативна та прагматична. Ми розглянули кожну з цих функцій. Дізнались також, що термінологічна лексика може бути розділена на кілька категорій: суспільно–політичну, науково–технічну, природничу, адміністративно–ділову, медичну. Виявили, що в зв'язності від функціональних особливостей турецької медичної термінології можна виділити безліч підвидів термінів в залежності від їхнього застосування.

Висновок до Розділу 2

З розгляду термінології турецької медицини відомо, що термінологія є організованою на логічному й мовному рівні системою спеціальних назв. Кожен досліджуваний термін ми проаналізували з точки зору його структури та функціональності. Згідно з визначеннями структури в науці, в термінології під поняттям концептуальна структура розуміється зовнішня структура, зумовлена типом словотворення термінологічних одиниць. Ми дослідили структурні та функціональні особливості турецьких медичних термінів.

Під час дослідження структурних особливостей турецької медичної термінології, ми дослідили 40 термінів одно– дво–, три– та більш компонентними основами. Дослідження структури термінів в турецькій медицині важливо для розуміння системи спеціальних назв, аналізу понять та забезпечення точності їх використання.

Отже, під час дослідження медичних термінів турецької мови було встановлено, що найбільш вживаними є багатокomпонентні терміни, а саме однокомпонентних термінів 27,5%, двокомпонентних 30%, трикомпонентних 27,5%, чотирьохкомпонентних 12,5% та п'ятикомпонентних термінів 5%. На основі цього дослідження можна зробити висновок, що у медичній термінології турецької мови частіше використовуються багатокomпонентні терміни, що може бути пов'язано з більшою точністю та деталізацією понять у медичній галузі.

Також, у турецькій мові можна виділити такі способи творення термінів: афіксація, ізафет та абревіація.

Під час дослідження афіксації, було розглянуто 13 термінів турецької медицини. Ми дослідили, як саме під час афіксації вони утворюються. Та ми зробили висновок, що більшість термінів утворені за допомогою афікса –lik та –ma. А ще, що велика кількість термінів, на позначення засобів для лікування утворені за допомогою афікса

Після дослідження ізафету, ми можемо сказати, що частіше за все він використовується для утворення термінів на позначення медичних відділень.

Також ми дослідили, що що абревіації є поширеним способом творення нових слів в медичній термінології турецької мови.

Досліджуючи функціональність турецької медичної термінології, ми можемо зробити висновок, що терміни мають різні функції, такі як репрезентативна, сигніфікативна, комунікативна та прагматична. Репрезентативна функція термінів полягає в тому, що вони вказують на спеціальні поняття, які відносяться до конкретної сфери людської діяльності. Сигніфікативна функція є найвагомішою рисою терміна, оскільки він може брати участь у формуванні дефініцій та замінювати їх. Комунікативна функція термінів полягає в передачі між суб'єктами певної змістовної інформації, а прагматична функція є вторинною по відношенню до комунікативної і проявляється найбільш у політичних термінах. Знання про функції термінів

може допомогти зрозуміти їхнє значення та використання в контексті медичної термінології.

ВИСНОВКИ

1. У процесі нашого дослідження, було розглянуте та розмежоване поняття “термінологія”, “термін”, та “термінознавство” . Проведено дослідження терміносистеми турецької мови на прикладі медичної термінології, і проаналізовано медичні терміни, серед яких,загалом, було розглянуто 145 найвлучніших, на нашу думку.

Ми визначили, що термінологію з вітчизняних та зарубіжних вчених вивчали Т. І. Панько, Л. О. Симоненко, М. П. Годованої, Л. В. Іващенко, Л. В. Туровської, Г. В. Чорновол, І. А. Ярошевич, Л. А. Халіновської, Н. Л. Краснопольської та інших. Особливості деривації термінів проаналізовано в дослідженнях К. Г. Городенської, Ф. О. Нікітіної, Л. О. Симоненко, А. С. Д’якова, Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловської, Л. П. Кислюк.

Визначили,що кожен учений по різному визначає поняття “термін”, але з усх тверджень ми виокремили для себе таке: “Термін — це слово або сполучення слів, які служать точним позначенням поняття якоїсь специфічної галузі науки, техніки, мистецтва, суспільного життя”.

2. Ми дослідили медичну термінологію турецької мови та визначили,що її вивчали такі вітчизняні та зарубіжні лінгвісти: С.З. Булик–Верхола, Г.О. Германович, Н.О. Гімер, М.В. Дмитрук, К.А. Дубенко, І.В. Корнейко, З.Я. Куньч, Г.О. Морозова, Н.В. Місник, О. Б. Петрова, Р. Ю. Перхач, Р. І. Стецюк, А. Шаблій, Г.Яшаргіль, Ф. Келештимур, М. Дегертекін.

Суттєвий вплив на формування сучасної літературної турецької мови загалом і терміносистем зокрема мала політика мовного планування, започаткована М. К. Ататюрком та Турецьким Лінгвістичним Товариством. Через те, що медична освіта в Туреччині велася французькою мовою протягом 31 року, в медичній термінології турецької мови домінували арабські, перські та французькі слова.

Більшість турецьких медичних термінів походять від латинської та грецької мов.

3. Медичні терміни також мають унікальні властивості, які відокремлюють їх від інших мовних одиниць і дозволяють поділити їх на певні групи : на універсальні та унікальні терміни. Універсальні терміни відображають загальні категорії, які існують у всіх мовах світу, а унікальні – терміни, характерні для однієї сфери діяльності.

4. У процесі утворення термінів можна побачити схильність до передачі певних понять словосполученнями, що нерідко складаються більш ніж з двох слів. Саме це і є багатокомпонентні терміни. Під час дослідження структурних особливостей турецьких медичних термінів, було проаналізовано 40 термінів з різною кількістю компонентів одно– дво–, три– та більш компонентними основами та встановлено, що найбільш поширені багатокомпонентні терміни. Зокрема, однокомпонентні терміни складають 27,5% від усіх досліджених термінів, двоконпонентні – 30%, трикомпонентні – 27,5%, чотирьохкомпонентні – 12,5%, а п'ятикомпонентні – 5%. Це дослідження дозволяє зробити висновок, що у турецькій медичній термінології частіше використовуються багатоконпонентні терміни, що свідчить про більшу деталізацію та точність понять в цій галузі. Дослідження структури термінів є важливим для розуміння системи спеціальних назв та забезпечення їх правильного використання.

5. Були виокремлені розповсюдженні шляхи медичного термінотворення турецької мови. Більшість медичних термінів турецької мови мають декілька шляхів творення,. В цьому дослідженні ми розглянули ізафет , аббревіацію та афіксацію.

Серед проаналізованих 35 медичних турецьких термінів:

- способом ізафету було утворено 12 термінів;
- способом афіксації було утворено 13 термін;
- способом аббревіації утворено 10 термінів.

6. Для дослідження функціонування медичних термінів у турецькій мові, ми використали 53 терміни. Загалом, терміни мають декілька функцій, таких як, репрезентативна, сигніфікативна, комунікативна та прагматична. У

даній роботі, ми розглянули кожну з цих функцій та дослідили репрезентативну, або як її ще називають, номінативну функцію.

Репрезентативна функція полягає у тому, що кожен термін медичної термінології відноситься до певної галузі у медицині. Ми розподілили 53 терміни по галузям до яких вони належать та виявили, що жодне слово, словосполучення не залишилося без конкретно визначеної категорії.

Таких категорій у турецькій та будь-якій іншій мові безліч, так як і термінів, тому що, медицина має розвиток та завдяки утворенню нових препаратів, хвороб та апаратів для лікування, утворюються все нові та нові терміни.

Тож можемо бути впевненими в тому, що медицина не стоїть на місці так само як і розвиток нових медичних термінів, які допомагають медичним працівникам розуміти один одного швидше та допомагає більш точно поставити діагноз.

ÖZET

Araştırmamızın konusu Türk tıp terminolojisinin yapısal ve işlevsel özellikleridir. Çalışma iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde terim nedir, terminoloji ve terminolojiyi ele aldık.

Terimin tek bir tanımı olmadığı tespit edilmiştir. Bir terimin tanımı, belirli bir bilim alanının kavramını doğru bir şekilde ifade eden özel bir kelime veya kelime öbeğidir. Türkçe tıp terminolojisi, tıp uzmanlarının birbirlerini anlamalarına ve kendi alanlarının terminolojisini kullanarak hastalığı hızlı bir şekilde tanımlamalarına yardımcı olur. Yerli ve yabancı bilim adamlarının terminoloji çalışmaları ele alınmaktadır. Bulyk Verkhola, Germanoviç, Himer, Dmytruk, Dubenko, Korneyko, Yaşargil, Keleştimur, Değertekin şu bilim adamları gibi türk tıp terminolojisinin tarafından incelendiğini tespit ettik.

Türk tıbbi terminolojisi de terminolojik analizlerle daha anlaşılır bulunmuştur. Türkçede tıbbi terminolojinin geliştirilmesine ve kullanımına özel önem verilmektedir. Atatürk ve Türk Dil Kurumu'nun dil politikası sayesinde olduğu ortaya çıktı. Türk dili terminolojisinin oluşmasında büyük etkisi olmuştur.

Tıp alanına dayalı Türkçe terminoloji analiz edildi. Türk tıp terimlerinin yapısal ve işlevsel özelliklerini inceledik, farklı kelime oluşum biçimlerine göre inceledik, terimlerin bileşenleri, ekleri, izafetleri ve kısaltmaları üzerinde çalıştık. Türkçe tıp terimlerinin her birinin belirli bir kategoriye ait olduğunu bulduk. Hangi işlevi yerine getirdikleri belirlenir. En yaygın terimlerin tek bileşenli, iki bileşenli ve üç bileşenli terimler olduğu tespit edilmiştir. Ekleme, izafet ve kısaltma, tıp alanında terim oluşturmanın popüler yollarıdır. Her terim, belirli bir tıp alanına atıfta bulunur ve işlevini yerine getirir temsili, anlamlı, iletişimsel ve pragmatik.

Tüm terimler sözlüklerden ve ansiklopedilerden seçilmiştir.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Беспалова О.Я. (2021). *Медична термінологія*. Київ. КПІ ім. Ігоря Сікорського, 61 с.
1. Вакарюк Л. О., Панцьо С. Є. (2007). *Український словотвір у термінах*. Тернопіль : Джура. 260 с.
2. Білодід І.К. (1970–1980). *Словник української мови: в 11 кн*. Київ: Наукова думка.
3. Д'яков А. С., Кияк Т. Р., КуделькоЗ. Б.. (2000). *Основи термінотворення: Семантичні та соціолінгвістичні аспекти*. Київ: Видавничий дім kmacademia. 218 с.
4. Журавльова Т. А. (1998). *Особливості термінологічної номінації*. Донецьк. 252 с.
5. Коломієць В. В. *Термінологія та словниковознавство*.
6. Король О. Є., Перцева І. О. (2018.) *Теоретичні та прикладні аспекти термінології*. Київ. 320 с.
7. Кочерган М.П. (2014). *Вступ до мовознавства*. Київ:Лібра Компані. 432 с.
8. Литвиненко Н.П., Місник Н.В. (2008). *Українська медична термінологія у фаховій мові лікаря*. Київ: Видавничий дім "Медицина світу". 448 с.
9. Місник Н.В. (2002). *Формування української медичної клінічної термінології*. Київ: Українська мова. 17 с.
- 10.Панько Т.І., Кочан І.М., Мацюк Г.П. (1994). *Українське термінознавство*. Львів. 216 с.
11. Ханіткевич Я. (2009) *Розвиток української медичної термінології* [Електронний ресурс] // – Режим доступу: <https://ntsh.org/node/1018>.
12. Телешун К.О. (2014). *Термінологічне планування у Туреччині*. 396 с.
13. Томіленко Л. М. (2015). *Термінологічна лексика в сучасній тлумачній лексикографії української літературної мови*. – Івано–Франківськ: Видавничий дім "Монографія". 159 с.

14. Симоненко Л.О. (2001). *Українська наукова термінологія: стан та перспективи розвитку*. Київ: КНЕУ. 8 с.
15. Сорокін С. В. (2018). *Практична граматики турецької мови. Частина перша. Навч. Посібник*. Київ: Видавничий центр КНЛУ. 358с.
16. Щерба Д. *Функції термінів в сучасному термінознавстві*. Житомир: Житомирський державний університет імені Івана Франка. 8 с.
- 17.1. *Ağız ve Diş Sağlığı Terimleri Sözlüğü, (2021)*. [Електронний ресурс] // –
Режим доступу: <https://dentlotus.com/agiz-ve-dis-sagligi-terimleri/>
18. Prof. Dr., İsmet Dökmeci. (2006). *Türkçe Tıp Terimleri Sözlüğü*. Стамбул: İSTANBUL TIP KİTAPEV. 435 s.
19. Picht H., Draskau J. *Handbook of Terminology*. 176 p.
20. Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi(2006) *Türkçe Tıp Dili Kurulu Kılavuzu*, Kocaeli., 84 s.
21. Ramazan Akin (2017) *Turkish Medical Dictionary.*, CreateSpace Independent Publishing Platform. 286 p.
22. Yrd. Doç. Dr. Perihan Şenel Tekin. *Temel Tıbbi Terimler Sözlüğü*. 45 s.